

Työelämä- ja tasa-arvovaliokunta

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi työturvallisuuslain muuttamisesta

JOHDANTO

Vireilletulo

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi työturvallisuuslain muuttamisesta (HE 306/2022 vp): Asia on saapunut työelämä- ja tasa-arvovaliokuntaan mietinnön antamista varten.

Asiantuntijat

Valiokunta on kuullut:

- erityisasiantuntija Jenny Rintala, sosiaali- ja terveysministeriö
- hallitussihteeri Noora Pajukoski, sosiaali- ja terveysministeriö
- erityisasiantuntija Katariina Jämsén, työ- ja elinkeinoministeriö
- johtaja Tommi Alanko, Työterveyslaitos
- asiakkuus- ja kehitysjohtaja Jarna Savolainen, Työturvallisuuskeskus ry
- työympäristö- ja tasa-arvoasioiden asiantuntija Anne Mironen, Suomen Ammattiliittojen Keskusjärjestö SAK ry
- työelämäasiantuntija Erkki Auvinen, STTK ry
- tasa-arvo- ja työympäristöpäällikkö Lotta Savinko, Akava ry
- asiantuntija Suvi Lahti-Leeve, Elinkeinoelämän keskusliitto EK ry
- asiantuntija Albert Mäkelä, Suomen Yrittäjät ry
- työelämän kehittämisen asiantuntija Marjaana Walldén, Kunta- ja hyvinvointialue-työnantajat KT

Valiokunta on saanut kirjallisen lausunnon:

- Etelä-Suomen aluehallintovirasto, työsuojelun vastuualue

HALLITUKSEN ESITYS

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi työturvallisuuslakia. Työnantajan yleistä huolehtimisvelvollisuutta täsmennettäisiin säätämällä työnantajan velvollisuudeksi erityisesti ottaa huomioon, että työntekijän henkilökohtaiset edellytykset voivat edellyttää yksilöllisiä työsuojelutoimenpiteitä työntekijän turvallisuuden ja terveyden varmistamiseksi. Työnantajan tarkkailuvelvollisuuden piiriin lisättäisiin työntekijöiden turvallisuus ja terveys työssä. Työn vaarojen selvittämistä ja arviointia koskevaa säännöstä tarkennettaisiin säätämällä työntekijän ikääntyminen vaarojen arvioinnissa huomioon otettavaksi. Velvollisuutta arvioida työn vaaroja täsmennettäisiin myös

Valiokunnan mietintö TyVM 21/2022 vp

säättämällä sekä työn fyysiset että psykososiaaliset kuormitustekijät huomioon otettavaksi. Lisäksi työnantajalle säädettäisiin velvollisuus ottaa huomioon työntekijän henkilökohtaiset edellytykset opetusta ja ohjausta annettaessa.

Työturvallisuuslakia ehdotetaan täsmennettäväksi myös siten, että erityistä vaaraa aiheuttavaa työtä koskevassa säännöksessä mainittaisiin raskaana olevan työntekijän lisäksi myös äskettäin synnyttänyt sekä imettävä työntekijä. Lisäksi erityistä vaaraa aiheuttavaa työtä koskevaan säännökseen lisättäisiin uusi asetuksenantovaltuus.

Esitys liittyy pääministeri Sanna Marinin hallituksen hallitusohjelmaan sisältyvään tavoitteeseen julkisen talouden vahvistamisesta työllisyysastetta nostamalla, mikä edellyttää ikääntyvien lisääntyvää osallistumista työmarkkinoille ja työurien pidentämistä. Esityksen pääasiallisena tavoitteena on edistää 55 vuotta täyttäneiden työssä jaksamista ja vähentää varhaista työelämästä poistumista.

Laki on tarkoitettu tulemaan voimaan 1.6.2023.

VALIOKUNNAN PERUSTELUT

Esitys työturvallisuuslain muuttamisesta liittyy pääministeri Sanna Marinin hallituksen hallitusohjelmaan sisältyvään tavoitteeseen julkisen talouden vahvistamisesta työllisyysastetta nostamalla. Työllisyysasteen nostaminen edellyttää, että osatyökykyisten, vaikeasti työllistyvien, nuorten, ikääntyvien ja maahanmuuttajataustaisten osallistumista työmarkkinoille lisätään.

Käsittelyssä olevan esityksen pääasiallisena tavoitteena on edistää 55 vuotta täyttäneiden työssä jaksamista ja vähentää varhaista työelämästä poistumista. Työelämä- ja tasa-arvovaliokunta pitää esitystä tarpeellisenä ja tarkoituksenmukaisena ja puoltaa lakiehdotuksen hyväksymistä muuttamattomana.

Esityksessä työturvallisuuslain 8 §:ää ehdotetaan selkeytettäväksi siten, että työnantajan on jatkossa erityisesti otettava huomioon työntekijän tilanteen edellyttämät yksilölliset työsuojelutoimenpiteet työntekijän turvallisuuden ja terveyden varmistamiseksi. Lisäksi esityksessä ehdotetaan täsmennettäväksi työnantajan tarkkailuvelvoitetta siten, että työnantajan on työympäristön, työolosuhteiden ja turvallisten työtapojen lisäksi tarkkailtava myös työntekijöiden turvallisuutta ja terveyttä työssä.

Työn vaarojen selvittämistä ja arviointia koskevaa työturvallisuuslain 10 §:ää ehdotetaan esityksessä muutettavaksi siten, että säännökseen lisätään *ikääntyminen* osaksi työn vaarojen selvittämistä ja arviointia. Ehdotettu muutos korostaa ikääntymiseen liittyvien vaara- ja haittatekijöiden tunnistamista työntekijöiden työolosuhteiden parantamiseksi. Työntekijän henkilökohtaiset edellytykset tulee huomioida myös annettaessa työntekijälle opetusta ja ohjausta (14 §).

Lisäksi esityksessä ehdotetaan täsmennettäväksi työnantajan velvollisuutta ottaa huomioon työn sisältöön, työn järjestelyihin ja työyhteisön sosiaaliseen toimivuuteen liittyvät kuormitustekijät työn fyysisten kuormitustekijöiden lisäksi. Psykososiaalisen kuormituksen haitallisuudesta ter-

Valiokunnan mietintö TyVM 21/2022 vp

veydelle on esityksen mukaan vahvaa tutkimukseen perustuvaa näyttöä, ja sen on asiantuntijakuulemisessakin todettu olevan yksi työelämän suurista haasteista. Valiokunta pitää psykososiaalisten kuormitustekijöiden täsmentämistä tärkeänä. Valiokunta katsoo, että psykososiaalista kuormitusta koskevaa sääntelyä on tarpeen kehittää edelleen.

Vaikka esityksen tavoitteena on edistää etenkin 55 vuotta täyttäneiden työurien pidentämistä, ehdotetut muutokset kohdistuvat yhdenvertaisesti kaikkiin työntekijöihin, joiden tilanne edellyttää yksilöllisiä työsuojelutoimenpiteitä. Valiokunta pitää tätä tärkeänä, koska työturvallisuudesta ja -terveydestä on pidettävä huolta koko työuran ajan.

Valiokunta kiinnittää lopuksi huomiota etätöön työturvallisuuteen ja -terveyteen. Työnantajan velvollisuus huolehtia siitä, että työtä tehdään turvallisissa ja terveellisissä olosuhteissa, koskee kaikkia työn tekemisen paikkoja, myös etätöitä. Vaarojen ja haittojen arvioiminen on oleellinen osa tätä huolehtimisvelvollisuutta. Valiokunta pitää tärkeänä, että myös etätöön työsuojelun haasteet selvitetään ja otetaan huomioon työturvallisuutta kehitettäessä.

VALIOKUNNAN PÄÄTÖSEHDOTUS

Työelämä- ja tasa-arvovaliokunnan päätösehdotus:

Eduskunta hyväksyy muuttamattomana hallituksen esitykseen HE 306/2022 vp sisältyvän lakiehdotuksen.

Helsingissä 19.1.2023

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa

varapuheenjohtaja Katja Taimela sd
jäsen Kim Berg sd
jäsen Bella Forsgrén vihr
jäsen Atte Kaleva kok
jäsen Rami Lehto ps
jäsen Niina Malm sd
jäsen Hanna-Leena Mattila kesk
jäsen Jukka Mäkynen ps
jäsen Anders Norrback r
jäsen Ilmari Nurminen sd
jäsen Arto Satonen kok
jäsen Ruut Sjöblom kok
jäsen Sofia Virta vihr

Valiokunnan sihteerinä on toiminut

valiokuntaneuvos Marjaana Kinnunen